

СЛАВНИЙ ЮВІЛЕЙ ВИДАТНОГО ВЧЕНОГО

До 80-річчя з дня народження
академіка НАМН України, доктора медичних наук,
професора Валентина Йосиповича Кресюна

Ювілейну дату 30 листопада 2021 року відзначив Валентин Йосипович Кресюн — академік Національної академії медичних наук України, лауреат Державної премії України, заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, професор кафедри фармакології та фармакогнозії Одеського національного медичного університету, видатний вчений у галузі фундаментальної та клінічної фармакології, автор численних наукових праць, монографій, підручників, навчальних посібників.

Народився Валентин Йосипович Кресюн у селі Шершенці Кодимського району Одеської області 30 листопада 1941 року в селянській родині. Перші роки його дитинства припали на страшні часи іноземної окупації, повоєнної розрухи та голоду, які з малечку привчили до важкої праці. Суворі повоєнні роки змусили передчасно подорослішати, але вони загартували волю та сформували характер майбутнього вченого.

В 1962 році В. Й. Кресюн закінчив з відзнакою медичне

училище в Бендерах, потім була строкова служба в армії, де за високий професіоналізм і унікальні організаторські здібності йому позачергово було присвоєно військове звання лейтенанта. Перед молодого людиною відкривалися чудові перспективи навчання у військової академії та побудови блискучої військової кар'єри. Проте майбутній вчений мріяв стати лікарем і після демобілізації з армії в 1964 році вступив на навчання до Одеського медичного інституту ім. М. І. Пирогова, який блискуче закінчив з червоним дипломом в 1970 році. У студентські роки Валентин Йосипович відмінно навчався, виконував активну громадську роботу — був старостою курсу, громадським деканом лікувального факультету.

Подальшу долю визначила його зустріч з видатним вченим-фармакологом, тогочасним завідувачем кафедри фармакології Одеського медичного інституту ім. М. І. Пирогова професором Ярославом Борисовичем Максимовичем — визнаним авторитетом фар-

макологічної науки на теренах колишнього Радянського Союзу. Валентин Йосипович зробив вибір на користь фармакології — науки, що знаходиться на зламі теоретичної та практичної медицини. Саме на кафедрі фармакології В. Й. Кресюн пройшов шлях від аспіранта до професора, багаторічного завідувача кафедри, академіка НАМН України. У становленні та формуванні світогляду і наукових інтересів молодого науковця взяли участь всесвітньо відомі фармакологи — академіки В. В. Закусов, А. В. Вальдаман, С. В. Анічков, М. Д. Машковський та багато інших відомих вчених.

Головним науковим напрямом Валентина Йосиповича стали розробки в галузі психофармакології — дослідження психотропної дії похідного нікотинату літію і атипичних транквілізаторів, що знайшло своє відображення у захищеній в 1973 році кандидатській дисертації, а в 1984 році — докторській дисертації. Вперше на підставі вивчення молекулярно-біохімічних механізмів роз-

витку стрес-синдрому була сформульована тактика медикаментозної корекції за допомогою метаболітних препаратів. Валентин Йосипович розробив і впровадив у виробництво перший атипичний транквілізатор літоніт, запатентований у країнах з потужною фармацевтичною промисловістю (США, Велика Британія, Японія та ін.). Під його керівництвом була створена нова концепція цілеспрямованого синтезу високоефективних препаратів на основі природних метаболітів людського організму. В результаті розроблено низку препаратів (нікомаг, тафтсин, полієнол тощо), створений і всебічно вивчається новий унікальний клас біологічно активних речовин з мембранопротекторною активністю на основі координаційних сполук германію та різних біолігандів метаболітного походження. Разом з хіміками Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова (під керівництвом професорки І. Й. Сейфулліної) було синтезовано новий клас потенційних лікарських речовин — координаційних сполук германію та інших металів з біолігандами природного походження. Встановлені фармакологічні властивості даних сполук викликають значну зацікавленість вчених як нашої країни, так і за кордоном. Ці розробки є унікальними в світі.

В 1985 році В. Й. Кресюн очолив кафедру фармакології та перебував на цьому посту протягом майже 35 років. Професор В. Й. Кресюн став одним із засновників клінічної фармакології як навчальної і наукової спеціальності. Створений вперше на теренах України цикл клінічної фармакології було включено до складу кафедр фармакології. Валентин Йосипович очолив першу

в Україні кафедру загальної і клінічної фармакології, яка протягом свого існування залишалась опорною за спеціальністю «Клінічна фармакологія» серед всіх медичних і фармацевтичних вишів країни. За його участі в 1989 році вперше в Україні було відкрито клінічну ординатуру за спеціальністю «Клінічна фармакологія» та підготовленого першого у СРСР клінічного ординатора з цієї спеціальності, а також було включено клінічну фармакологію до Переліку наукових спеціальностей із захисту докторських і кандидатських дисертацій. За участі В. Й. Кресюна при Одеському медичному інституті ім. М. І. Пирогова (нині — ОНМедУ) було відкрито спеціалізовану вчену раду із захисту дисертаційних робіт, у якій лише за останні 25 років захищено більш ніж 500 кандидатських і докторських дисертацій.

Сьогодні серед науковців, які захистились у спеціалізованій вченій раді Одеського національного медичного університету, є провідні вчені, директори науково-дослідних інститутів, ректори, завідувачі кафедр, науково-педагогічні працівники багатьох медичних закладів вищої освіти України, які продовжують наполегливо працювати і примножувати досягнення вітчизняної медичної освіти та науки.

У кооперації зі своїми співробітниками і науково-педагогічними працівниками кафедри клінічної імунології, генетики і медичної біології нашого університету професор В. Й. Кресюн є одним з піонерів сучасного напрямку — клінічної імунофармакології, що знайшло своє відображення у виданнях «Клінічні аспекти імунофармакології» (1990; 1993), «Клінічна імунологія» (2000); «Імунологія і імунопатологія травної систе-

ми» (2001); «Клінічна алергологія» (2004); «Клінічна імунологія і алергологія» (2006) тощо.

Одночасно увага професора В. Й. Кресюна була прикута до впровадження нових шляхів раціональної фармакоterapiї з урахуванням фармакогенетичних особливостей людини. Під його керівництвом в 1995 році на базі університету був створений науководослідний інститут клінічної біофізики, в якому за допомогою сучасних біофізичних і молекулярно-генетичних методів дослідження (лазерно-кореляційна спектроскопія та полімеразно-ланцюгова реакція) вирішуються питання швидкої діагностики, генетично обґрунтованої фармакоterapiї цілої низки соціально небезпечних хвороб, зокрема туберкульозу легень, вірусного гепатиту В і С.

Ці досягнення знайшли своє відображення в унікальних монографіях «Молекулярно-генетичні і біофізичні методи дослідження в медицині» (1996), «Молекулярно-генетичні механізми туберкульозної інфекції» (2005), «Фармакогенетичні основи взаємодії організму і ліків» (2007), «Генетична медицина» (2008), «Молекулярна епідеміологія» (2010), «Фактори і механізми саногенезу» (2014) тощо. На основі цих досліджень було підготовлено і захищено понад 35 докторських і кандидатських дисертацій. Він є автором понад 900 наукових праць, у тому числі 22 монографій, 54 підручників, довідників, словників, атласів, навчальних посібників, 50 авторських свідоцтв, патентів зарубіжних країн і України, понад 130 навчальних і науковометодичних праць.

З 1971 року Валентин Йосипович обіймав різні адміністративні посади, зокрема декана медичного факультету, прорек-

тора з міжнародних зв'язків, проректора з наукової роботи, 15 років був першим проректором університету. Через 50 років після закриття в Одесі Фармацевтичного інституту, за його ініціативи і під його керівництвом, у 2001 році в ОНМедУ був знову відтворений фармацевтичний факультет — єдина на Півдні України наукова кузня з підготовки фармацевтичних кадрів найвищої кваліфікації. Академік В. Й. Кресюн є керівником Південного наукового центру НАМН України, віце-президентом Асоціації фармакологів України, очолює Одеське регіональне відділення Державного експертного Центру МОЗ України, також він є членом міжнародної Асоціації з базисної і клінічної фармакології (IUPHAR), членом редакційних колегій кількох високорейтингових періодичних фахових медичних видань України.

За численні досягнення В. Й. Кресюна відзначено державними нагородами України: орденами князя Ярослава Мудрого V ступеня, «За заслуги» I, II, III ступенів, знаками «Відмінник охорони здоров'я», «Відмінник освіти України», медалями «Ветеран праці», «20 років незалежності України», а також золотою медаллю Польської Академії медицини, почесною грамотою Світової Федерації Українських лікарських товариств та іншими нагородами зарубіжних академій.

В 2017 році В. Й. Кресюну разом із співавторами за роботу над створенням національного підручника «Фармакологія» для студентів медичних і стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів наказом Президента України № 101/217 присуджено Державну премію України в галузі науки і техніки. У 2021 році професора В. Й. Кресюна об-

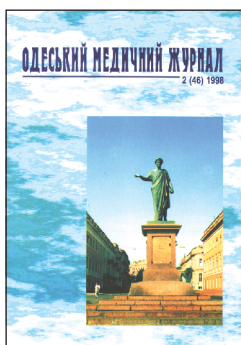
рано академіком Національної академії медичних наук України.

Сьогодні академік В. Й. Кресюн активно працює на рідній кафедрі, генерує й очолює нові напрями наукових досліджень і продовжує ділитися з молодими колегами своїми знаннями і досвідом.

Щиро вітаємо ювіляра і бажаємо шановному Валентину Йосиповичу міцного здоров'я, наснаги, довгих років життя та подальших творчих здобутків задля розквіту вітчизняної медичної науки і розвитку рідного Одеського національного медичного університету, з яким пов'язано понад 60 років його професійної діяльності.

**З повагою,
колектив кафедри фармакології та фармакогнозії
Одеського національного
медичного університету**

*Передплачуйте
і читайте*

ОДЕСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Передплата приймається у будь-якому передплатному пункті

Передплатний індекс 48717

У випусках журналу:

- ◆ Теорія і експеримент
- ◆ Клінічна практика
- ◆ Профілактика, реабілітація, валеологія
- ◆ Новітні технології
- ◆ Огляди, рецензії, дискусії